TARİHİ KENTSEL PEYZAJ ALANLARINDA SOSYAL AĞLARIN
ETKİSİ: SAFRANBOLU¹IMPACT OF SOCIAL NETWORKS IN HISTORICAL URBAN
LANDSCAPING AREAS: SAFRANBOLUÖzge Ceylin YILDIRIM¹, Gizem ÖZAL²¹ Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul / Türkiye² Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Niğde / TürkiyeORCID ID: 0000-0003-1928-566X¹, 0000-0002-8721-9552²

Öz: Tarihi Kentsel Peyzaj yaklaşımı, kentsel mekânların ve bağlantıların, doğal özelliklerin ve düzenlemelerin ve bunların kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi değerlerle ilişkileri kentsel bağlamdaki tarihi alanların tanımlanmasını, korunmasını ve yaşıatılmasını önermektedir. UNESCO'nun Tarihi Kentsel Peyzaj yaklaşımı ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin kentlerin ve kent parçalarının ziyaretçileri tarafından anlaşılması ve onlara tanıtılmasında kullanılmasını teşvik etmektedir. Günümüzde her şeyi erişilebilir kılan bu bilgi ve iletişim teknolojileri- özellikle sosyal medya- ile ziyaretçilerin ve kullanıcıların kültürel miraslarla aktif olarak etkileşime girmesi, bilinç oluşturulması ve birbirleriyle bağlantıya geçmeye teşvik edilmesi için kullanılan önemli bir araç haline gelmektedir. Aynı zamanda sosyal medya analitik bir araştırma gerçekleştirilebilmesi için veriler sağlamaktadır. Ancak bu verilerin miras değerlerinin korunması, planlaması ve yönetimini desteklemek için kullanımı çok sınırlıdır. **Amaç:** Bu çalışmada, UNESCO Dünya Miras Alanı Safranbolu örneğinde, miras değerlerinin algılanışı ve deneyimlenmesi için yeni açılımlar sunan sosyal medyanın tarihi kentsel peyzajın korunması, tanıtılması ve algılanma biçimine katkısı araştırılmıştır. **Yöntem:** Literatür taraması temelinde, sosyal medya araçlarından biri olan konum verisine ulaşılabilen ve tarihsel süreçte konum ve fotoğraf verisi üzerinden değerlendirme yapılabilecek sosyal ağ olan Flickr uygulaması üzerinde konum, fotoğraf, etiket verileri 2004 yılından itibaren yıllara göre analiz edilmiş, 2010 yılında güncellenen Koruma Amaçlı İmar Planı üzerine işlenmiştir. **Sonuç:** Sosyal medya aracılığıyla mirasların evrensel değer tanımları hakkında bilgi vermek, kullanıcılarının ve ziyaretçilerinin koruma bilincinin gelişmesi, tarihi kentsel peyzajın korunmasına aktif olarak dâhil edilmesinde yardımcı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Kentsel Peyzaj, Sosyal medya, Flickr, CBS

Abstract: The Historical Urban Landscape approach proposes the definition of urban areas and connections, natural features, regulations and their relations with cultural, social, economic and political values that the definition, preservation and survival of historical areas in the urban context. UNESCO Historical Urban Landscape approach encourages the use of information and communication technologies in understanding and promoting the visitors of cities and parts of the city. These information and communication technologies that make everything accessible today - especially social media - are an important tool which used to actively engage visitors and users with cultural heritage and encourage awareness and engage with each other. At the same time, social media provides data for an analytical research. However, the use of this data to support the protection, planning and management of heritage values is very limited. **Aim:** In this study, the contribution of social media to the historical urban landscape, which offers new openings for the perception and experience of heritage values in the city of Safranbolu, UNESCO World Heritage Site was investigated. **Method:** With in the scope of the literature review, location, photograph and tag data were analyzed by years on Flickr application, which is one of the location-based social media tools. The data were processed on the Protection Reconstruction Plan updated in 2010. **Results:** information was given about the universal value definitions of heritage through social media. It also shows that social media is actively involved in the development of protection awareness of users and visitors and the active involvement of the historic urban landscape.

Keywords: Cultural Heritage, Urban Landscape, Social Media, Flickr, GIS

Doi: 10.17365/TMD.2020.1.1

- (1) **Sorumlu Yazar - Corresponding Author:** Özge Ceylin YILDIRIM, (Arş.Gör., Researsg Assist.), Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul / Türkiye, ozgeceylinyildirim@gmail.com, **Geliş Tarihi / Received:** 28.01.2020, **Kabul Tarihi / Accepted:** 30.04.2020, **Makalenin Türü: Type of Article (Araştırma - Uygulama / Research -Application), Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None, Etik Kurul Raporu / Ethics Committee: Yok / None**

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

GİRİŞ

Hızla artmakta olan dünya nüfusu kontrol-süzce kentleşme süreci içerisinde olan yerleşimlerde sosyal ve mekânsal parçalanmalara neden olmaktadır. Aşırı yoğun ve standartlaşan yapılar, yetersiz kamusal ve yeşil alanlar, altyapı ve ekonomik sıkıntılar, sosyal ayrışmalar giderek artmakta ve bu durum kentlerin yaşanabilirliği, yaşam kalitesi ve sürdürülebilirliği için risk teşkil etmektedir. Kentsel özgünlük ve çevre kalitesi günden güne düşen ve hızla büyüyen kent içerisinde sıkışıp kalan tarihi çevreler zarar görmekte, tarihi çevrenin yapısal ve görsel olarak özgünlükleri, bütünlükleri kaybolma tehlikesi taşımaktadır (Dinçer, 2013: 31-32). Kentleşme hızında yaşanan artış, kentin içerisinde bulunan tarihi alanlarla olan diyalogun zayıflaması ve ilişki kurulamaması, bu alanların turizm nesnesi haline dönüşmesi ve alınan önlemlere rağmen korunamaması 2011 yılında UNESCO tarafından benimsenen “Tarihi Kentsel Peyzaj Kavramı” çerçevesinde tavsiye kararlarının alınmasına neden olmuştur. Bu kararlarda demografik değişimlerin, iklim değişikliklerinin, küreselleşmenin sonucunda oluşan kentleşme stratejileri ile kentleşme baskına maruz kalan miras alanlarının, kitlesel turizm anlayışının, turizm nesnesine dönüşen mirasların maruz kaldığı risklere vurgu yapılmaktadır. Tarihi

kentsel peyzaj kavramının içeriği açıklamaktadır (UNESCO, 2005).¹

“...bu kavram arkeolojik ve paleontolojik sitler de dahil olmak üzere, doğal ve ekolojik bağlamdaki tüm bina gruplarını, yapıları ve açık alanları ifade eder ki bunlar belli bir dönemde insan yerleşimlerini oluşturan, arkeolojik, mimari, tarih öncesi, tarihi, bilimsel, estetik, sosyo-kültürel ve ekolojik açıdan uyum ve değer taşırlar. Bu peyzaj modern toplumu şekillendirir ve bugün nasıl yaşadığımızı anlamamız açısından büyük değer taşır...”

Tarihi kentsel peyzaj, kentsel miras alanlarında toplumun katılımını etkinleştiren bütüncül ve sosyal olarak kapsayıcı yaklaşımın uygulamasını öneren bir yaklaşım ve anlayış biçimidir. Kent içinde kalmış olan tarihi alanların kentten bağımsız bir şekilde korunmasının ötesinde toplumsal ve kültürel kaygılar ön planda tutularak kent planlaması süreçleri ile bütünleştirilerek korunması ve kentsel kalkınma süreçlerini desteklenmesini önermektedir. Bu kavram kent bağlamında, mekânsal bağlantılar ve organizasyonlara ait miras değerlerinin belirlenmesi, yönetimi ve korunması amacıyla sosyal, ekonomik ve kültürel değerlerin yanı sıra bulunulan çevre ile kurulan iletişimi dikkate alan, kenti zaman ve mekânda süreklilik olarak tanımlayan bir

¹ whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-48-1.pdf (E.T:20.01.2020).

yaklaşım önermektedir. Yaklaşım, ulusal ve uluslararası kamu ve özel aktörlerinde dâhil edildiği, farklı ortaklıkların katılımı ile yasal ve yönetsel konuları bir arada içermektedir. Tarihi miras alanlarının korunması kavramı sadece tarihi alanların değil aynı zamanda dinamik organizma olan kent düzeyinde değişimin yönetilmesine de odaklanmaktadır.

Bilgi ve iletişim çağında, teknolojik gelişmeler bilginin toplumsallaşması, anlam ve bağlam kazanmasını sağlamıştır. Bu değişimle birlikte toplumun bilgiye erişme süresi ve yöntemi gelişmiş zaman ve mekân yeniden biçimlenmeye başlamıştır. Medya teknolojilerinin toplumun biçimlenmesinde rol oynadığını vurgulayan ve medya araçlarını bir mesaj olarak gören olarak gören McLuhan (2005: 11-40), medya ve toplumsal yansımaları “Tüm medya insanın fiziksel veya ruhsal yatkınlığının uzantısıdır” şeklinde açıklamıştır. Kültür ve toplumda yaşanan değişiklikler iletişim araçlarında yaşanan değişimlerin bir uzantısıdır (Innis, 2006: 41-95). Teknolojik gelişmelerin yansımaları olarak oluşan günümüz medya çağında, bireylerin tarihi kentsel dokuların kimliğini, somut ve somut olmayan miras değerlerini deneyimlemeleri için kullanılan birçok yenilikçi araç bulunmaktadır. İnternet teknolojileri (IoT) ile kent ziyaretçileri yabancı oldukları alan ile ilgili bilgileri, fotoğrafları ve diğer ziyaretçilerin ya da kentlilerin önerilerini görüntüleyebilmek de alanda

yer alan görülmesi gereken yerleri araştırarak kendi görüş, karar ya da eylemlerini sosyal ağ araçlarını kullanarak ifade edebilmektedir. Günümüz kentlerinde konum duyarlı iletişim teknolojilerinin yaygın kullanımı, sosyal ağ ve fiziksel çevre arasında ilişki kurarak sanal olan ile gerçeklik arasında köprü kurar. Kullanıcıların davranışları, sosyal ağlarındaki eylemleri, beğenileri, yorumları ve konum verileri katmanlar oluşturarak kent için bir ağ oluşturur. UNESCO tarafından iletişim, araştırma ve bilişim bağlamında halkın katılımının artırılması için bu araçların gerekliliği ve önemi vurgulanmaktadır. Bu Tarihi Kentsel Peyzaja İlişkin Tavsiye Kararı’nda aşağıdaki bilgi yer almaktadır (UNESCO, 2011).²

“Bilişim ve iletişim teknolojilerinin kentsel alanların ve tamamlayıcı unsurlarının karmaşık yapılarının belgelendirilmesi sunulması ve anlaşılmasında kullanılmak üzere teşvik edilmesi gerekir. Bu verilerin toplanması ve analiz edilmesi kentsel alanlara ilişkin bilgilerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Katılımlarını sağlamak için toplumun tüm kesimlerine, özellikle, gençlere ve temsil edilmeyen gruplara ulaşmak önem taşımaktadır.”

Sosyal medya, kullanıcılar ve araştırmacılar için; insanların yaşamış oldukları ya da ziyaret ettikleri ve sosyal medya araçları ile paylaştıkları tarihi kentsel mekânlar hakkın-

2 UNESCO (2011), <https://whc.unesco.org/en/hul/> (E.T:16.04.2019).

da gerçek zamanlı analitik değerlendirme yapılmasını sağlamaktadır. Sosyal medya ICOMOS, UNESCO, birçok koruma uzmanı ve akademisyenler tarafından nicel veriler elde edilebilecek bir araç olarak kabul edilmektedir. Ayrıca kültürel miras alanlarının değerinin yayılması, insanlara ait kişisel deneyimlerin tanımlanması için çok sayıda veri sağlamaktadır. Sosyal medya kullanıcılarının kültürel mirasla etkileşimlerini kolektif bellek ve kimlikleri ile ilişkilendirerek katılımcı platformda ele alması ile bu alanları farklı bir açıdan değerlendirmemize olanak sağlamaktadır. Sosyal medya kullanıcılara, kültürel miras dünyasında pasif bir alıcıdan aktif bir ortak yaratıcılığa sahip olmalarını sağlamaktadır. Ancak sosyal medya araçlarının, elde edilen veriler, tarihi kentsel mekânlar hakkında bilgi alınması, bu alanların tanıtılması ve bireylerin bilinç düzeyinin artırılması gibi kentsel ve koruma bağlamında kullanımı sınırlı düzeyde kalmış olup genişletilmesi gerekmektedir. Çalışmanın ana eksenini oluşturan bu alanda yeterli çalışma bulunmaması çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Bu bağlamda tarihi kentsel peyzaj kavramı ile bütüncül koruma yaklaşımında sosyal medyanın araç olma durumu ve etkisi araştırılmıştır.

AMAÇ ve KAPSAM

Bu çalışmada, kullanıcıları tarafından etiketlenmeler ve yorumlarla mekânsal veriler veren sosyal medya araçlarının, kullanıcı-

larının gerekçeleri, algıları ve değerlere bakış açılarının anlaşılmasında yeni yöntemler sağladığını, tarihi kentsel peyzaj değerlerinin kullanıcı ve ziyaretçi ile etkileşimi ile algılanışının tanımlanabilirliği sorgulanmaktadır. İletişim ve bilgi çağının araçlarından biri olarak sosyal medya aracılığı ile toplumsal katılım sağlanarak, geleneksel koruma anlayışlarının ötesinden uzmanların, yöneticilerin karar alma mekanizmalarının geliştirilebileceğine inanılmaktadır. Tarihi kentsel peyzaj değerleri ile ilgili ziyaretçi davranışlarını ve değerlerini değerlendirmek için sosyal medya araçları kullanılarak araştırma biçimlerini genişletmek amaçlanmıştır. Bu çalışmada fotoğrafların içerikleri ve bunları tanımlamak için kullanılan etiketler ile kentsel kültürel miras alanındaki konumları ve faaliyetleri ile ilişkileri incelenmiştir. Safranbolu kentinin tarihi kentsel peyzaj yaklaşımı üzerinden sosyal medya araçları kullanılarak incelenmesi üzerine literatürde bir çalışma olmaması çalışmanın özgün değerini göstermektedir. Sosyal medya platformları fotoğraf, video paylaşımı ile diğer kullanıcılarla iletişim kurma olanağı sağlamaktadır. Çalışma kapsamında Flickr uygulamasının seçilmesinin nedeni diğer sosyal medya uygulamalarından farklı olarak fotoğraf paylaşımında konum verilerine erişim kısıtlaması bulunmamaktadır. Uygulamanın API verilerini erişime açmış olması yapılan çalışmanın doğru verilerle değerlendirme yapmasına olanak sağlamak-

tadır. Flickr, coğrafi konum ve tarih bilgisi veren, farklı etiketleme imkanı sunarak açık veri (open data) olarak paylaşılan fotoğraflar üzerinden bireylerin tarihi kentsel peyzaj algılarını görselleştirmek ve miras değerleri ile etkileşimlerini yorumlamamıza olanak sağlamaktadır. Bu çalışma ile elde edilen konum tabanlı veriler kapsamında, tarihi kentsel peyzaj alanlarının önemi, bu alanların medya kullanıcıları tarafından algılanma biçimleri, aktarım yöntemleri ve aktarım sıklıklarının analiz edilmektedir. Bu medya aracının kentsel peyzaj alanlarının tamamlayıcı bir unsuru olarak belgelendirilmesindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında tarihi ve kültürel birikimi olan, Türk kentsel tarihinin bozulma-

mış örneklerinden biri olan, geleneksel kent dokusu, anıtsal ve sivil mimari mirasları ile 1994 tarihinde UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne "kültürel" (ii), (iv) ve (v)³ ölçütleri ile alınan Safranbolu örnekleme seçilmiştir. Safranbolu koruma amaçlı imar planında "Kentsel Sit Alanı" olarak kabul edilen Bağlar, Eski Çarşı ve Kıranköy Kentsel Sit Alanlarından Flickr üzerinden paylaşılan fotoğrafların yoğunlaştığı Eski Çarşı ve Kıranköy Kentsel Sit Alanları çalışma sınırları olarak belirlenmiştir (Şekil 1). Safranbolu kenti düzeyinde, tarihi kentsel peyzaj alanının karakteri hakkında tüm yönleriyle bilgi elde etmek amacıyla sosyal medya platformu Flickr ile konum tabanlı fotoğraflar ve etiket verilerinin analizi yapılmıştır.

Şekil 1. Çalışma Alanı Sınırları Kavramsal Çerçeve

Teknolojik gelişmeler ile sosyal medyanın gündelik hayatımızdaki konumu, tarihi kent-sel dokunun keşfinde yeni yöntemlere, sosyal faaliyetlere, etkileşim alanına olanak tanımaktadır. Özellikle kültürel mirasların nasıl algılandığı ve etkileşim yolları hakkında veri oluşturmaktadır. Dijital ortamların hem içerik hem de kullanıcılara aktif olarak katılım imkanı sunmasıyla (Affleck ve Kvan, 2008: 270) kültürel mirasların tarihi fotoğraflarının

paylaşıldığı platformlar, konum tabanlı güncel görünümünü, etkileşimleri ortaya koyan fotoğraflar alanın belgelenmesi ve arşiv oluşturulmasına olanak sağlamaktadır. Bu çalışmanın kavramsal çerçevesi kültürel miras ve sosyal medya bağlamında üç temel kavram etrafında inşa edilmiştir (Ginzarlya, Rodersb, Tellera, 2019: 3) (Şekil 2).

1. Sosyal medya, insan odaklı kültürel miras için bir platformdur.

2. Sosyal medyada fotoğraf paylaşımı kültürel bir ifade şeklidir.

3. Sosyal medya kolektif bellek oluşturulmasını sağlamaktadır.

Şekil 2. Kavramsal Çerçeve

Sosyal medya, sosyal bir platform olması, kültürel ifade etme yöntemi ve kolektif bellek oluşumunda katkısı olması ile modern mimarlıkta önemli bir yeri bulunmaktadır. İnsan odaklı kültürel miras alanları için bir platform olmakla birlikte kolektif bellek oluşturulmasında rol oynamaktadır. Kentsel mekânlar deneyimlenen ve yaşanmış mekânlar toplumsal anıları, mekanlar ise kentsel belleği biçimlendirmektedir (Hebbert, 2005: 581-596). Geçmişten günümüze yaşanan deneyimler sonucu oluşan kolektif bellek sürekli olarak devinim halindedir. Halbwachs (2016: 51-62) kolektif belleğin verili olarak değil sosyal olarak inşa

edilen bir olgu olduğunu belirterek ortak geçmiş, kültür, kimlik değerleri, gelenekler, inanışlar gibi sosyal olayların yorumlanması ile şekillenen toplumsal deneyim ve paylaşımlar olarak ele almaktadır. Nora (2006:19), toplum tarafından üretilen, hatırlama ve unutma diyalektiğine açık, sürekli değişim ve gelişim halinde var olan yaşamın kendisini bellek olarak betimlemektedir. Kolektif bellek bireysel hatıraların ve belleğinde içinde bulunduğu toplumsal çerçeve içinde tüm bellek biçimlerini kapsamaktadır. Sosyal medya aracılığı ile kişisel anılar, gündelik hayatın akışı, tarihsel süreçte birikimler sonucunda

oluşan sosyo-kültürel altyapı ve kent kimliğine ait unsurları paylaşılabılır olmaktadır. Kolektif belleğin ürünlerinden olan kültürel miras alanlarının korunmasına yönelik olarak Tarihi Kentsel Peyzaj yaklaşımı, koruma alanında yapılan uygulamaların toplumun değişim ve gelişim ihtiyaçlarına cevap vermesi ve değerlerin korunmasını vurgulanmaktadır (UNESCO, 2011). Bu yaklaşımla, bireysel ve toplumsal birikimlerle oluşan somut ve somut olmayan kültürel değerlerin ifadelerin önemi belirtilmektedir. Bu ifadeler kültürel faaliyetler, festivaller, tanıtım amaçlı yapılan çeşitli organizasyonlar, fotoğraf, video, film gibi çeşitli iletişim araçları gibi çeşitli yöntemlerle aktarılmaktadır (Kleymeyer, 1994: 3). Belirli bir topluma ait olan kültürel değerlerin, kolektif belleğin ve bunların ifade biçimleri ile miras değerlerinin evrensel olarak korunması ve yaşatılması için sosyal medya araçları katkı sağlamaktadır. İnsan odaklı yaklaşımla tarihi kentsel alanların yönetimi ulusal ve uluslararası sözleşmeler ile önemli hale gelmiştir (ICCROM, 2015). Bu sayede kullanıcının gereksinimleri kolektif bellekleri ve kimlikleri korunarak ve toplumsal katılımı karşılanmaktadır.

Berger (2008: 27-47) görsel bilginin oluşturduğu imgelerin aktarılmasında fotoğrafların önemli bir etken olduğunu belirtmektedir. Fotoğraflar, bireylerin kimliklerinin, öykülerinin ve hafızalarının bir parçası olarak su-

nulmaktadır (Hause, 2007: 38). Kamuya açık olarak sosyal medyada paylaşılan fotoğraflar, günlük aktivitelerin gerçekleştirildiği, toplumun ortak olarak kullandığı mekânlar bağlamında ortak bir kolektif bellek oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır. Kültürel, sosyal, ekonomik, siyasal, dinsel, etnik kimlik gibi çoklu kimlikler ve ekonomik düzey, politik durumlar, sosyal sınıflar ve diğer birçok durumlara ilişkin veriler sağlamaktadır (Sen, 2007: 20). Günümüzde sosyal medya araçları kullanılarak paylaşılan fotoğraflara etiketlerle açıklama yapılmaktadır. Kullanılan etiketler, kullanıcıların ilgi alanlarını ve algılarını yansıtmaktadır. Kısaca etiketleme bireylerin kişisel düşünce ve duyguları içeren fotoğrafların sözlü olarak ifade edilmesidir (Nov, Naman ve Ye, 2008: 1098). Bu bağlamda fotoğraf paylaşmak, etiketlemek ve açıklamak, kullanıcıların için kültürel bir ifade biçimidir. Bu içeriklerin coğrafi etiketli görüntülerin yoğunluğunun, belli bir ilgi ve değerle ilişkilendirilerek haritalanması ile görselleştirilerek kişi algısını, ifade biçimini ve ilgi çekici noktaları onların yorumları ile elde etmemiz sağlanabilir. Ayrıca tarihi miras alanlarının tanıtılmasında katkıda bulunmaktadır (Tweed ve Sutherland, 2007: 64).

YÖNTEM

Sosyal medyadan metin ve görüntü analizleri ile turizm, kültürel miras, çevre çalışmaları birçok disiplin farklı yöntemlerle bulgular

elde etmiştir. Çalışmanın kavramsal altyapısının geliştirilmesi için peyzaj algısını ve özel davranış biçimlerini görselleştirmek ve verileri analiz edebilmek için sosyal medya platformları olan Twitter, Flickr gibi çeşitli yöntemlerin yer aldığı literatür incelenmiştir. Bu yöntemlerle her büyüklükte alanla ilgili veri elde edilmektedir. Literatür incelendiğinde sosyal medya ve tarihi peyzaj alanları arasındaki ilişki üzerine çalışmalar 2006 yılından itibaren yoğunlaşmıştır. Girardin (2009: 175-200), Flickr uygulamasını kullanan insanların paylaşımları üzerinden halka açık alanlardaki ziyaretçi dağılımı ve kentsel alanla ilişkisini irdelemiştir. Pettersson ve Zillinger (2011: 1-20), GPS ile veri takibi ve konum analiz yöntemi ile Hong Kong kente gelen ziyaretçilerin en çok gittikleri yerler ve katıldıkları aktiviteleri belirlemiş ve davranış kalıplarını incelemiştir. Frias-Martinez (2012: 239-248), Kentsel ilgi noktalarını, kullanıcıların yoğunlaştığı bölgeleri Twitter konum verilerini kullanarak analiz etmiştir. Dunkel (2015: 173-186), 12 çalışma alanı belirleyerek kıtasal ölçekte bir çalışma yürütmüştür. Çalışma sınırları içerisinde Flickr platformunda paylaşılan fotoğrafların konumlarını ve paylaşılan etiketleri analiz ederek kentsel peyzaj algısını görselleştirme ve analiz çalışması yapılmıştır. Zanten (2016: 12974–79), Pano-ramio ve Flickr uygulamalarında paylaşılan fotoğraflarla ilgili konum, etiket ve açıklama verilerini kullanarak kentsel peyzaj değerle-

rini değerlendirmiştir. Çalışmanın etkili olabilmesi için kıtasal ölçekte bir çalışma alanı belirlemiştir. Fotoğrafların ve metin içeriklerinin ortaya koyduğu değerler ve ifadeler alanın dikkat çeken özellikleri hakkında bilgi sağlar. Ayrıca insanların kullanımı, tercihleri, yararı ve ilgi alanlarını yansıtır (Calcagni ve diğerleri, 2019:1312 ; Ghermandi ve Sinclair, 2019:38).Tenkanen ve diğerleri (2017:1) tarafından yapılan çalışmada sosyal medya verilerinin miras alanlarının korunması, yönetilmesi ve tanıtılmasındaki gücün her geçen gün artışını vurgulayarak, farklı sosyal medya araçları üzerinden karşılaştırmalar yapılmıştır. Dünyanın en popüler sosyal medya aracı olan Facebook verilerinin erişim sınırlılığı olduğu için kapsamlı bir araştırma gerçekleştiremeyeceği için çalışmada; 1) en eski ve fotoğraf paylaşımı olarak en popüler olan uygulama Flickr, 2) kısa metin formatında olan Twitter ve 3) 2010'dan günümüze popülerlik kazanan Instagram uygulaması ele alınmıştır. Bu platformlardan elde edilen veriler Finlandiya ve Güney Afrika'daki 56 milli park üzerinde park kullanım yoğunluğunu karşılaştırmak; resmi ziyaretçi verileri ile uygunluğunu karşılaştırarak ilişkilendirmek üzere gerçekleştirilmiştir. Höpken ve diğerleri (2020:1), turistlerin mekansal hareketleri ve ilgi noktalarını belirlemek, davranış biçimleri hakkında bilgi sahibi olmak amaçlı Flickr platform üzerinden analiz yapılmıştır. Bu çalışma Münih kenti için 2015 yılında 13.545

fotoğraf verileri üzerinden turistlerin davranış kalıpları üzerinde senaryolarla farklı ilgi çekici noktalar(POI) için kümeleme çalışması yapılmıştır. Pickering ve diğerleri (2020:1) sosyal medyanın ziyaretçileri varış noktalarını nasıl değerlendirmelerini ortaya koymak için veri kaynağı olduğunda bahsetmişlerdir. Bu bağlamda Avustralya'nın doğal mirasları ve turizm ilişkisi üzerinden Flickr'dan elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin mevsimsel farklılıkları üzerinden fotoğraf içerik ve etiketleri üzerinden turistlerin görüşleri üzerinden alanın özellikleri kategorize edilmiştir. Alanı tanımlamak için kullandığı kelimeler üzerinden haritalar üretilmiştir.

Literatür çalışmaları incelendiğinde, sosyal medya araçları kullanılarak kentsel miras alanları, turizm gibi farklı disiplinler ile ilgili analiz çalışmaları yapıldığı görülmüştür. Kullanılan program ve ilgili yazılımlara bağlı olarak kentsel ölçekten kıtasal ölçeğe kadar farklı büyüklükte alan çalışmaları yürütülmüştür. Sosyal medyada paylaşılan fotoğraflar üzerinden coğrafi konum, etiketlemeler, açıklamalar ve paylaşılan kullanıcının yerli veya turist olması, fotoğrafın soyut ya da somut olma durumu, mevsimsel farklılıklar gibi çeşitli konularla ilgili elde edilen veriler, kentsel miras alanları için yeni bir bakış açısı getirmiştir. Yapılan çalışmalarda, paylaşılan fotoğrafların sıklığı ve yoğunlaştığı bölgeler,

ziyaretçilerin izlenimleri, etiketlemeler kentsel miras alanlarında; bilişim- teknolojinin yerini ve önemini ve teknoloji ürünü olarak sosyal medyanın kullanıcıların hayatında önemli bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Sosyal medya verileri zaman içerisinde popüleritesindeki değişiklikler nedeniyle Panoramio gibi kapatılabilir veya Instagram uygulamasındaki veri erişilebilirliklerin de değişiklikler olabilir. Facebook uygulaması en popüler sosyal medya platformu olmasına rağmen genel veri erişimi engeline sahip olabilir (Tenkanen ve diğerleri, 2017 :4) . Bu durumlarla birlikte sosyal medyanın kullanımı, platform türleri ve mevcut veri miktarı artmaya devam etmekte, bu nedenle araştırma ve yönetim için fayda ve sınırlamaların değerlendirilmesi de artmaktadır. Ayrıca miras değerleri ile ilgili literatürler değerlendirildiğinde Flickr uygulaması en yaygın platform olduğu görülmektedir. Bunun nedenlerinden biri erişim sınırlılığının olmaması ve en eski medya araçlarından biri olmasıdır. Miras değerleri hakkında daha fazla bilgi edinmek, ziyaretçi değerlendirmelerine ulaşmak için Flickr verileri geniş ziyaretçi çeşitliliğine sahiptir(Ghermandi ve Sinclair, 2019 :40; Toivonen ve diğerleri, 2019:300). Fotoğraflarla ilişkilendirilen meta veriler GPS tabanlı olması nedeniyle konum ve yer hakkında doğru bilgiler içermektedir. Geleneksel yöntemlerden biri olan yerinde anket çalışmaları ile belli kullanıcı sayısı ve sorulan sorular ile belli

kısıtlamaları vardır. Fakat Flickr üzerinden yapılan analizlerde daha fazla ve farklı kişi profiline ulaşmak ve alanı nasıl algıladıkları konusunda herhangi bir yönlendirme yapmadan çekmiş olduğu fotoğraflar ve tanımlamak için yazmış oldukları etiketler üzerinden binlerce veriyi değerlendirme olanağı sağlamaktadır. Ancak Flickr verileri her tür ziyaretçiyi veya topluluğu temsil etmemektedir. Bu platform kullanıcıları üzerinde değerlendirme yapmayı mümkün kılmaktadır. Bu durum çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, fotoğraf paylaşımında bulunan konum tabanlı sosyal medya uygulaması Flickr ile üretilen fotoğraf verileri üzerinden tarihi kentsel alan olan Safranbolu örneğinin tarihi kültürel kentsel peyzaj öğeleri ve katılımcıların algıları araştırılmıştır. Uluslararası düzeyde alan araştırmalarında yoğun olarak

kullanılan, konum verisi erişim kısıtlaması olmayan sosyal medya platformu Flickr uygulaması verileri üzerinden çalışma gerçekleştirilmektedir. Fotoğraf konum ve bilgilerine ulaşmak için Flick API uygulaması ile 2004-2019 yılları arasında Safranbolu ile ilgili fotoğraf verilerine ulaşılmıştır. Bu tarihler arasında toplam 19,203 adet fotoğraf paylaşılmıştır (Şekil 3). Paylaşılan fotoğrafların coğrafi konumları, etiketlemeler ilgili verileri CBS tabanlı ARCGIS programı yardımıyla toplanmış ve analiz edilmiştir. Bu veriler Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nden alınan koruma amaçlı imar planı üzerine aktarılmıştır. Bu veriler üzerinden Safranbolu'nun algılanma biçimi, fotoğraf aktarım sıklığı, somut ve somut olmayan miras değerlerini tarihi kentsel peyzaj yaklaşımıyla ele almak için önemli bir rol üstlenmektedir.

Şekil 3. Flickr Uygulamasının Arayüzü⁴

4 www.flickr.com/search/?text=safranbol (E.T: 27.01.2020)

Şekil 4. Yöntem Basamakları

Bu çalışma üç aşamadan oluşmuştur (Şekil 4):

1. Flickr uygulaması üzerinden Safranbolu ile ilgili fotoğraf, konum ve etiket verilerinin elde edilmesi,
2. Fotoğrafların çekilmiş olduğu coğrafi konumlarının, bakış açılarının ve etiketlerinin harita üzerinde analiz edilmesi,
3. Elde edilen verilerin konum, fotoğraf paylaşımında sayısal artışını ilişkisel olarak değerlendirilmesidir.

Elde edilen verilerin analiz edilmesi aşamasında ilk olarak fotoğrafların mekansal dağılımı, çalışma alanındaki en çok ve en az tercih edilen bölgeler arasında ayırım yapmak için harita üzerinde görselleştirilmiştir. Somut ve somut olamayan semantiklere sahip fotoğraf açıklamaları ve etiketleri kategorize edilerek, kullanıcıların miras değerlerine nasıl atıfta bulundurdıkları, anlamlandırdıkları ve ifade ettikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Daha sonra bu verileri ARCGIS kullanılarak etiket haritası oluşturulmuş, her etikete kullanım sıklığına göre yazı boyutuyla sembolize etmek için ağırlık verilmiştir. Bu analizlerin ziyaretçi ve tarihi kentsel peyzaj ilişkisi hakkında fikirler öngörülmüştür. Sonuç olarak tüm bu analizler bütüncül olarak ele alınmış, kullanıcı ve ziyaretçilerin Flickr uygulaması ile paylaştıkları fotoğrafların tarihi kentsel peyzaj alanlarına bakış açısı, algısı ve bilinç düzeyleri miras alanlarının korunması ve yaşatılmasının önemini vurgulamak amaçlı genel olarak değerlendirilmiştir.

TARİHİ KENTSEL PEYZAJ YAKLAŞIMI

10 Kasım 2011 tarihinde UNESCO Genel Konferansı üye devletlerin kendi kanunlarına ekleyebileceği ve istedikleri durumda uygulayabilecekleri “*Tarihi Kentsel Peyzaj İle İlgili Tavsiye Kararı*” kabul edilmiş ve 7 Mayıs 2012’de UNESCO Genel Başkanı Irina Bokova tarafından imzalanmıştır (UNES-

CO, 2012)⁵. Tarihi Kentsel Peyzaj (Historic Urban Landscape- HUL), sürekli bir değişim içerisinde olan dinamik bir yapıya sahip çevrede, miras varlıklarının yönetimine yönelik oluşan bir yaklaşımdır. Herhangi bir çevrede bulunan uluslararası ve yerel, somut ve somut olmayan, kültürel ve doğal değerlerin birbiriyle olan ilişkisine dayanmaktadır. Tarihi Kentsel Peyzaj yaklaşımı bu değerlerin, bulundukları şehrin gelişiminde odak noktası olarak önemli bir konumda olduğunu savunmaktadır (UNESCO, 2011)⁶.

Bu yaklaşım, mevcut doktrinlerin veya kültürel mirasın korunması için oluşturulan yaklaşımların yerini almak yerine yapılı çevrenin korunmasına ilişkin politikaları ve uygulamaları entegre etmek için bir araç olarak geliştirilmiştir. Bunu farklı kültürel bağlamların değerlerine, geleneklerine ve çevrelerine saygı duyan kentsel koruma modellerini sağlayabilen profesyonel ilkeleri tanımlayarak yapmaktadır. Kentsel bağlamı ve coğrafi ortamını kapsayacak biçimde “tarihi merkez” veya “topluluk” kavramının ötesinde, doğal ve kültürel değerleri tarihi bir katmanlaşmanın sonucunda oluşan “kentsel alan” olarak ifade etmiştir. Kentsel alan olarak tanımlanan bu bağlam, çevrenin topoğrafyasını, çevrede bulunan doğal ve tarihi değerleri, yapılı çev-

reyi, arazi kullanım yöntemlerini, mekânsal organizasyonu ve somut olmayan değerleri kapsamaktadır. Bu değerler, kentin kimliğine, kentle ilgili yapılacak müdahalelerin planlanmasına ve uygulanacak politikayla ilgili alınacak kararlara katkıda bulunmaktadır (UNESCO, 2011)⁷.

Alınan bu tavsiye kararı, kentsel alanda yaşanan gelişmeler ve tarihi çevreye ilişkin koruma uygulamalarının bütünleştirilmesinde kullanılacak bir araç olarak görülmektedir. Gerçekleşen ekonomik-sosyal ve kültürel değişimlerin oluşturmuş olduğu yeni zorluklar ve hızla gerçekleşen dünya nüfusunun kentsel alanlarda yoğunlaşmasıyla UNESCO Tarihi Kentsel Peyzaj kavramını benimsemiştir. Bu kararda belirtildiği üzere yenilik ve büyüme merkezleri olan kentler istihdam, eğitim, sosyal ve kültürel aktivitelere olanak sağlayan alanlar olarak gittikçe önemi artmaktadır. Yaşanan değişimler, hızlı nüfus artışı ve buna bağlı olarak oluşan kontrolsüz kentleşme mekânsal parçalanmalara yol açmaktadır. Yoğun olarak oluşturulan kontrolsüz yapılaşma, altyapı uygulamalarının yetersiz kalması, kamusal alanların yok olması gibi çevre kalitesini düşüren durumlar kentler için risk oluşturmaktadır. Somut ve somut olmayan miras değerlerimizin korunması, koruma politikalarının sürdürülebilir kılınması ve kent-

5 <http://whc.unesco.org/en/news/873/> (E.T:20.04.2020)

6 [http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari\(1\).pdf](http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari(1).pdf) (E.T:20.04.2020)

7 [http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari\(1\).pdf](http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari(1).pdf) (E.T:20.04.2020)

sel yaşam kalitesinin arttırılması bir arada gerçekleştirilmesi zor olan durumlardır. Bu nedenle bu üç olgunun bir arada gerçekleştirilmesi için kamu-özel yerel, ulusal, uluslararası sektör paydaşlarının yer aldığı politikaların oluşturulması gerekmektedir (Dinçer, 2013: 23-24).

Tarihi Kentsel Peyzaj Yaklaşımı, yenilikçi ve geleneksel araçların yerel ortamlarda uygulanarak farklı katılımcıları sürecin bir parçası olarak içine almaktadır. Tavsiye kararında, “kapasite oluşturma, araştırma, bilişim ve iletişim” adı altında teknolojik gelişmelerle bütünleşmiş bir süreç oluşturma gerekliliği belirtilmiştir. İletişim ve bilişim teknolojilerinin kentsel alanların belgelendirilmesi, sunulması ve anlaşılmasında kullanılmak üzere teşvik edilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Kentsel alanlara ait verilerin toplanması, kaydedilmesi ve analiz edilmesi koruma uygulamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. İletişim ve bilişim teknolojileri sayesinde toplumun tüm kesiminin katılımını sağlamak, gençlere ve temsil edilmeyen kesime ulaşmak ve onların bu sürece dâhil edilmesi önem

taşımaktadır (UNESCO, 2019)⁸. Bu çalışmada üzerinde durulan iletişim ve bilgi çağının araçlarından biri olan sosyal medyanın tarihi kentsel peyzaj değerlerine karşı kullanıcıların

algısı ve bakış açısının anlaşılmasında yeni yöntemler sunduğu savunulmaktadır. Sosyal medya aracılığı ile toplumun her kesiminin katılımın sağlanması ile uzmanların ve yöneticilerin izledikleri politikaların geliştirilebileceğine inanılmaktadır. Bu bağlamda Safranbolu Tarihi Kentsel Peyzajı’nda bilişim ve iletişim araçlarını kullanarak ziyaretçi davranışları değerlendirilmiş, fotoğrafların içeriği, konumları ve tanımlamada kullanılan etiketlerin birbiri ile ilişkileri incelenmiştir.

SAFRANBOLU TARİHİ KENTSEL PEYZAJI

Safranbolu, silüetini belirleyen topografyası, mahalleri, zeminle kurduğu güçlü ilişkiyle ve çevreyle uyumlu geleneksel evleri, geleneksel ticaret dokusu, camileri, hamamları, organik olarak kurulan sokakları, sokak çeşmeleri, kültürel yapısı, dokudaki ahenk, günümüz şartlarına sağladığı uyumun yanı sıra doğal değerleriyle önemli bir noktada olan Anadolu Türk kentidir (Şekil 5) (Gülmez, 2006: 379). Bu bağlamda tarihi kentsel peyzajın temel öğelerini içeren doğal ve kültürel değerlerin bütünleşik şekilde yer aldığı bir alan olarak dikkat çekmektedir. Bu sebeple çalışma alanı olarak belirlenen Safranbolu Tarihi Kentsel Peyzajının korunması ve yaşatılması büyük önem arz etmektedir. Belli zaman aralığındaki yaşantıyı, mimari özellikleri, sosyo-ekonomik ve kültürel yapıyı, yapım teknolojileri bakımından örnek oluşturduğu için gelişen

8 <https://whc.unesco.org/en/hul/> (E.T:20.04.2020)

Dünya düzeni içerisinde gerçekleşen değişimler karşısında olumsuz etkilere açık olduğundan 1994 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Safranbolu'nun "Kültürel Miras" olarak ölçütleri;

ii) *Yüzyıllar boyunca kervan ticaretinde oynadığı kilit rolden dolayı Safranbolu refah içinde olmuş ve bunun sonucu olarak da Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş bir bölgesinde kentsel gelişime etkiyen genel ve mahalli mimariye ait standartlar oluşturmuştur.*

iv) *Kervan ticareti asırlar boyunca Doğu ile Avrupa arasındaki temel ticari bağ olmuştur. Sonuç olarak da rotası boyunca karakteristik özelliklere sahip olan şehirler kurulmuştur. 19. yüzyılda demiryollarının gelmesiyle bu şehirler birincil varoluş amaçlarını kaybetmiş ve çoğu başka ekonomik kaynaklara yönelmiştir. Safranbolu ise bu yönde etkilanmemiş bunun sonucunda da orijinal halini ve binalarını önemli derecede korumuştur.*

v) *Kervan ticaretinin bitmesinin Safranbolu üzerinde yıkıcı etkileri olmuştur. Karabük demir-çelik fabrikalarına yakınlığı Safranbolu'ya yeni bir sosyo-ekonomik rol vermiştir ancak Safranbolu hala dışsal etkenlere maruz kalabilmektedir. Bu yüzden de bu*

geleneksel yerleşimi korumak için devamlılık arz eden çabaların gösterilmesi gerekmektedir (UNESCO 2009: 215–216).

Belirtilen kriterlerde görüldüğü üzere Safranbolu, UNESCO'nun belirlemiş olduğu (ii), (iv) ve (v) miras kriterleri bağlamında listeye kabul edilmiştir. Doğal sit alanı, 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı, kentsel sit alanı, anıt ve sivil mimari eserleri kapsayan taşınmaz kültür varlıkları, somut ve somut olmayan değerleri ile birlikte kentin bünyesinde bulunan kültürel ve tarihi değerlerin doğal çevreyle bütünleşik birlikteliği kentin peyzaj değerlerini oluşturmaktadır. Konumu itibarıyla Safranbolu kentinin tarihsel süreçte hizmet alanını oluşturan bölgenin büyük bir bölümü, inşaat ve mobilya kullanımına elverişli kereste üretimi, tarımsal alan ve hayvancılığa uygun doğal kaynaklara sahip, Asya-Avrupa ticaret güzergâhını Karadeniz'e ve liman kentlere bağlayan önemli bir merkez olduğu görülmektedir. Kentin sahip olduğu bu zenginlik kent içinde oluşan fiziksel dokuyu şekillendirmiş (Aktüre ve Şenyapılı, 1976: 61-96), teknik açıdan gelişmiş özgün mimari değerlere sahip yerel bir mimarlık anlayış ortaya çıkmıştır.

Şekil 5. Safranbolu Kenti

Ticaretin devam ettiği süreçte Asya-Avrupa ticaret güzergâhı üzerinde, bir iletişim yolu olarak karakteristik özellik göstermiştir. 19. yüzyılda ticaret yollarının değişmesiyle ticaret güzergâhında kurulan yerleşimler büyük ölçüde kuruluş sebeplerini yitirdikleri için özgünlüklerini kaybetmiştir. Topoğrafya ve iklime göre şekillenen Safranbolu yerleşimi ise bölgedeki yeni kentleşmeye uygun olmaması, yeni kentleşmenin tarihi kent merkezi dışında oluşması gibi sebeplerden dolayı bütünlüğünü ve karakteristik özelliklerini büyük ölçüde koruyarak günümüze ulaşmıştır.⁹

Vadilerin ve yükseltilerin biçimlendirdiği topoğrafya ve çevre ile uyumlu, iklim koşullarına göre şekillenen Safranbolu kentinde üç

kesim göze çarpmaktadır. Yaz aylarında Bağlar ve kış aylarında Şehir olarak bilinen ilk yerleşim Eski Çarşı bölgesi olmak üzere yazlık ve kışlık iki ayrı yerleşim şeklinde oluşmuştur (Günay, 1989: 26).

Üçüncü kesim ise mübadele öncesine kadar Rumların yaşadığı Kıranköy yerleşimidir. Arazi imkânlarına uyum sağlayarak farklılaşan geleneksel dokusu, mimari ve tarihi değerleri ile kendi karakterini ortaya koyan tipik bir Osmanlı kentidir. Diğer yerleşim alanlarından farklı olarak giriş katlarında dükkânlar, bodrum katlarında ise şaraphanelerin yer aldığı konutlar yer almaktadır (Gülmez, 2006: 394-395). Şekil 6'da üç yerleşimin ve derelerin konumları ve ilişkileri görülmektedir.

⁹ whc.unesco.org/en/list/614 (E.T: 16.04.2019)

Şekil 6. Safranbolu Yerleşim Krokisi

Organik bir karakter gösteren çevre ile uyumlu ve plansız gelişen Safranbolu için ilk imar faaliyetleri 1936 yılında gerçekleştirilmiştir. Günümüzde Emek Mahallesi olarak bilinen alan büyüme ve gelişme bölgesi olarak öngörülmüştür. Bu bölge yeni konut ihtiyacını karşılayacak Demir-Çelik Fabrikası'nın da varlığı göz önünde bulundurularak işçi konutları inşa edilmiştir (Ongun, 1936: 66–68). Tarihi kentsel dokuyu korumak için kent çeperlerindeki boş alanların imara açılması

Safranbolu'nun korunması için ilk ve büyük bir adım olarak görülmektedir. 1968 yılında yapılan bir yarışma sonucunda önerilen imar planı ile üç tarihi yerleşim bölgesinin korunması için karar alınmıştır. Ülke genelinde 1975 yılından itibaren artış gösteren koruma politikaları ile Safranbolu'da koruma çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Artan konut ihtiyacı nedeniyle 1990 yılında imar planı hazırlanmış ve tarihi kentsel yerleşimler imar planında "Kentsel Sit" alanları olarak ilan

edilerek koruma altına alınmıştır (Okyay, 1990). Son olarak 2010 yılında yapılan koruma amaçlı imar planı ile Çarşı, Bağlar ve Kıranköy Kentsel Sit Alanları ile bu alanlar arasında Etkileme Geçiş Alanı olarak bir bölge tanımlanmıştır (Şekil 7). Yapılan restorasyon çalışmaları ile yeni yapılaşma hususunda

alanın bütünlüğünü korumak amaçlı temel ilkeler belirlenmiştir (Anonim, 2010: 5-15). Yapılan imar çalışmalarından günümüze kent çeperlerindeki mahallelerde yapılaşma hızla artmıştır. Kent kuzey, güney, doğu ve batı doğrultusunda tüm sınırları zorlamıştır.

Şekil 7. 2010 yılı Koruma Amaçlı İmar Planı (Anonim, 2010)

Gün geçtikçe değişen yaşam şartları, artan ihtiyaçlar, teknoloji odaklı gelişmeler tarihi kentsel dokuda olumsuz etkilere neden olmaktadır. Safranbolu kentindeki yeni yapılaşmalar birbirleri ile uyum içerisinde olan

kentsel dokuda bozulmalara neden olmaktadır. Bu değişim kentlilerin kolektif belleğinde önemli yer tutan tarihi kentsel dokuyu etkileyerek tarihi peyzaja zarar vermektedir. Bu durum yerleşim alanında sosyo-kültürel

ve mekânsal değişimler bütüncül olarak ele alınarak, tüm katmanları ile birlikte “Tarihi Kentsel Peyzaj” kavramı ile koruma politikalarının benimsenmesi gerektiğini göstermektedir.

ALAN ARAŞTIRMASI

Safranbolu tarihi kentsel peyzajı içerisinde yaşayan bireylerin ve ziyaretçilerin yaşam şekillerini, çevre ile ilişkilerini, bakış açılarını ve kent algılarını anlamak üzere sosyal medya platformu olan Flickr üzerinden yapılan araştırma sonucunda kullanıcıların ziyaret etmek amaçlı gelen yerli ve özellikle yabancı turistlerin olduğu görülmektedir. 2004 yılın-

dan itibaren 2008 yılına kadar artış gösteren fotoğraf yükleme sayısı 2012 yılına gelindiğinde en yüksek seviye ulaşmıştır. Bunun nedeni TÜİK istatistiksel verileri dikkate alınarak Safranbolu’ya gelen ziyaretçi sayısında ki hızlı artış sayısı ve Flickr kullanıcılarının artışı olabileceği düşünülmektedir (Şekil 8). 2012 yılından sonra çarpıcı biçimde azalış gösteren fotoğraf sayısının nedeni Instagram gibi popülerlik kazanan fotoğraf paylaşım uygulamaları olabilir. Ayrıca ülke genelinde sosyal, ekonomik ve siyasi sebepler ile dönemsel turist sayısının azalışında etkisi olduğu görülmektedir.

Şekil 8. Flickr Üzerinden 2004-2019 Yılları Arasında Yüklenen Fotoğraf Sayısındaki Değişim

Koruma amaçlı imar planı üzerine Flickr’a farklı tarihlerde yüklenen fotoğrafları coğrafi konum verileri ve mekânsal dağılımları

işlenmiştir (Şekil 9). Sivil ve anıtsal mimari mirasların yoğun olarak bulunduğu, yaşam biçimini, kentin ekonomisinde önemli yeri

olan zanaat ve imalat faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölge olan Eski Çarşı bölgesinde fotoğrafların yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Turizme yönelik konaklama, yeme-içme, yöresel ürünlerin satışının olduğu dükkânların ağırlıklı olarak yoğunlaştığı bölge olması da burada çekilen fotoğraf sayısının çok olmasını nedenlerini açıklamaktadır. Tüm kenti gören Hıdırlık Tepesi ve Kale'den yani kentin yüksek bakı noktalarından çekilen manzara fotoğraflarının yoğunluğu dikkat

çekmektedir. Yabancı turistlerin genellikle Eski Çarşı bölgesinden fotoğraflar çektiği, bu fotoğrafların sokak dokusu, anıtsal yapılar ve somut olmayan miras değerlerinden yöreye ait olan geleneksel tatlar, el işleri, demircilik ve bakırcılık ürünleri olduğu görülmektedir. Yerli turistlerin ve yerel kullanıcıların genel olarak belirli bir bölgede değil kentin her yerine dağıldığı ve ilgilerini çeken kültürel izler barındıran fotoğraflar paylaşımları yabancı turistlere göre farklılık göstermektedir.

Şekil 9. Fotoğrafların Yoğunluğu ve Mekansal Dağılımı

Tarihi kentsel peyzaj, miras değerlerinin önemi ve kentin genel olarak karakterini tanımlayan somut ve somut olmayan kültürel ve doğal mirasların bütünüdür. Kentsel doku içerisinde yer alan sivil ve anıtsal yapıları, sokak dokusu, tarihi kalıntılar, malzeme ve teknolojik gelişmelerin sosyo-kültürel uygulamaları gibi somut kültürel miras değerler kentsel bağlamı yer almaktadır. Flickr platformuna yüklenmiş olan fotoğraflar neredeyse tamamı kentin somut miras değerlerini içermektedir (Şekil 10). Bu sonuç, kentsel düzeyde miras değerlerinin yoğunluğu ve çeşitliliğini göstermektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda en çok fotoğraflanan alanların, kentin bakı noktalarından çekilen kent manzarası olduğu ortaya çıkmaktadır. Özellikle turizm anlamında

kullanılan, geleneksel yaşam biçimini, yapı sistemini ve dönem özellikleri yansıtan koruma amaçlı restore edilerek işlev değişikliğine uğrayan geleneksel Safranbolu Evleri'nin fotoğrafları bulunmaktadır. Bunların yanı sıra yapısal ve malzeme anlamında farklılık gösteren konut fotoğrafları da yer almaktadır. Eski Çarşı bölgesinde yer alan han, hamam, cami ve araştırmalarında fotoğraflarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Sokak dokusunun, sokakta yer alan yöre halkının, zanaatkarların, satıcıların, sokak oynayan çocukların günlük yaşantılarındaki kesitleri betimleyen fotoğraflar ile kentin kamusal alan kullanımı, gelenek ve görenekleri, sosyal değerlerinin ayırt edici özellikleri yansıtan fotoğraflar ile tarihi kentsel peyzaj değerleri ortaya konmaktadır

Şekil 10. Flickr Platformunda Paylaşılmış Olan Fotoğraflar

Somut olmayan ifade biçimi olan etiketleme ile kullanıcılar fotoğrafları dikkat çeken önemli yönlerini vurgulamaktadır. Çalışma alanı sınırları içerisinde sosyal medya platformu olan Flickr da kullanıcılar tarafından kullanılan etiketler Şekil 11’de verilmiştir. Görüldüğü gibi ülke ve kent ölçeğinden küçük ölçeklere kadar birçok farklı konuda etiket bulunmaktadır. Kullanıcıların alanı nasıl

algıladıklarını ve yorumladıklarını bu etiketlere bakarak anlamamız mümkündür. Etiket çoğunluğuna göre yazı boyutu değişiklik göstermektedir. Kullanıcılar kentin Osmanlı döneminden günümüze kadar korunarak ulaştığının bilincinde ve tarihi dokunun miras değerlerini ifade etmek için “old Street, araştı, bazaar, Safranbolu evleri, hamam, houses, window, outdoor, mosque ...” gibi

Türkçe ve İngilizce etiketler kullanmışlardır. Kenti anlatmak için bu somut ifadelerini yanı sıra lokum, kahve, gelenek, kültür gibi soyut ifadeler ile alanın sosyo-kültürel değerlerini fark edilir kılmaktadır. Yerli ve yabancı kullanıcıların kullandıkları kelimeler arasındaki

tarihi kentsel mirasın ifade etme biçimlerindeki farklılıklar dikkat çekmektedir. Turistler turistik ilgi alanlarının olduğu, kültürel faaliyetlerin, gastronomi gibi yere özgü durumları ifade etmek için etiketlemeler yapmışlardır.

Şekil 11. Safranbolu Eski Çarşı Bölgesinde Flickr Uygulamasında Kullanılan Etiketler

SONUÇ

Kentsel mekânların tarihi kent ve modern kentin birbirinden ayrışması, “koruma alan-

ları” ya da “sit alanları” kavramları ile sınırlayıcı, ötekileştirici durumlar yerine bu alanları sosyokültürel ve mekânsal olarak bir

bütün halinde ele almalı, tarihsel süreci, kimliği, belleği ile tüm katmanları birlikte göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bütüncül bakış açısı da “tarihi kentsel peyzaj” kavramı ile açıklanarak çeşitli yaklaşımları benimsemeyi gerektirmektedir. Tarihi olanlar modern kenti birlikte ele alarak; kimlik, bellek, mekânsal ve sosyal uyumu birbirleriyle ilişkilendirebilmeyi gerektirir. Ayrıca kentsel korumayı da modernleşen kentle beraber ilişkilendirerek düşünülmeli ve somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin koruma, yaşatma ve geliştirme amacıyla günün yaşam koşulları ile bütünleşik olarak ele alınmalıdır. Bu çalışmada sosyal medya platformlarından biri olan Flickr uygulamasından elde edilen veriler doğrultusunda Dünya Miras Alanı olan Safranbolu kentinin tarihi kentsel peyzaj alanları değerlendirilmiştir. Flickr uygulamasından sağlanan verilerin analizi için uygulanan bu yöntem ile kültürel miras değerlerinin insan odaklı miras anlayışımızı geliştirmekte ve bize rehberlik etmektedir. Alan içerisinde çekilen fotoğrafların mekânsal dağılımı ve fotoğrafların ifade biçimi olan etiketlemenin analizi sonucunda gündelik hayatta karşılan tarihi kentsel peyzaj alanları hakkında bilgi vermek için birbirini tamamladığı görülmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre;

- Fotoğrafın bulunduğu konum en çok ziyaretçinin uğrak noktası olduğu alanlardır.
- Tüm kenti gören alanın doğu ve batısında konumlanan tepe noktalarından kentsel peyzajların fotoğraflandığı dikkat çekmektedir.
- Etiketlemelerin kentsel ölçekten en küçük ölçeğe kadar kültürel miras değerlerini ifade ettiği görülmektedir.
- Etiketlemeler, insanların bağlamı nasıl algıladıklarını göstermektedir.
- 2003 yılından günümüze artarak kullanılan bu platformda somut kültürel miras değerlerin yanı sıra alana özgü lokum, kahve, ahşap işçiliği, metal ve bakır işliği gibi birçok somut olmayan bağlama özgü kültürel miras değerlerinin de fotoğraflandığı ve bilgilendirmek amaçlı etiketlendiği ve yorumlandığı görülmektedir.

Bu sonuçlar, miras alanlarının tanımlanmasında kullanılan kriterlerin sınırlarına temas etmeleri sebebiyle “Neyi, Niçin ve Nasıl korumalıyız ?” noktasında koruma için önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca miras varlıkları, sadece kentin tarihi çekirdeği ile ilişkili olmayıp geniş çerçevede kentsel bağlamla ilişkili olduğunu göstermektedir. Kentteki farklı noktaların farklı miras değerlerine sahip olduğunu ve bağlama özgü kültürel değerle-

rin ön planda olduğu görülmektedir. Kişisel, gündelik ve özel manzaralara ilişkin fotoğraflar, tarihi kentsel peyzaj alanlarına ışık tutarak bölgenin karakterini alternatif bir yolla dile getirmektedir. Flickr kullanıcılarının ve turistlerin yorumları, kelime dağarcığının kullanımı ve tarihi kentsel peyzajın karakterinin oluşumunda ifade edilme şekli arasında ilişki gözlemlenmiştir.

Çalışma sosyal medya platformlarından biri olan Flickr üzerinden yapılan çalışma ile sadece sosyal medya kullanıcılarına ulaşılmıştır. Flickr kullanıcılarının tüm sivil toplumu temsil etmediği, alana gelen her bireyin algısını ve ifadesini içermediği ve bu verilerin tüm kamusal alanın genel algısı ile uyummadığını vurgulamak önemlidir. Bu nedenle yerinde anket, atölye çalışmaları, röportaj gibi farklı yöntemlerle farklı disiplinlerde uzman kişilerle tarihi kentsel peyzaj alanlarının yorumlanması ve bütünleşik ele alınması önerilmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma ile kültürel mirasların korunması ve farkındalık oluşturulması için sosyal medyanın kullanılmasını, tarihi kentsel peyzaj alanları hakkında kullanıcılar ve ziyaretçilerin bakış açısıyla bilgi elde edilmektedir. Sosyal medya ve diğer farklı yöntemlerden elde edilen sonuçlarla kapsamlı bir yaklaşım sağlanması tarihi kentsel peyzajların korunması için büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

AKTÜRE, S., ŞENYAPILI, T., (1976).

Safranbolu'da Mekansal Yapının Gösterdiği Nitelikler ve Koruma Önerilerinin Düşündürdükleri. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, 2(1): 61-96

ANONİM., (2010). (Abad Proje Proje Yapı

Turizm Sağlık Enerji San. ve Tic. A.Ş.) Safranbolu (Karabük) (Korumanın Başkenti) Koruma Amaçlı Revizyon + İlave Nazım ve Uygulama İmar Planı Araştırma Raporu, ss:1-25

BERGER, J., (2008). Görme Biçimleri (Y.

Salman, Çev.). İstanbul, Türkiye: Metis Yayınları, ss:1-55

CALCAGNİ, F., MAİA, A.T.A., CON-

NOLLY, J.J.T., LANGEMEYER, J., (2019). Digital Co-Construction Of Relational Values: Understanding The Role Of Social Media For Sustainability. Sustainability Science, 14(5):1309-1321

DİNÇER, İ., (2013). Kentleri Dönüştürürken

Korumayı Ve Yenilemeyi Birlikte Düşünmek: "Tarihi Kentsel Peyzaj" Kavramının Sunduğu Olanaklar. International Journal of Architecture and Planning, 1(1): 22-40

DUNKEL, A., (2015). Visualizing The Per-

ceived Environment Using Crowdsour-

ced Photo Geodata. Landscape Urban Plan, 142 (2015): 173-186

FRIAS-MARTINEZ, V., SOTO, V., HOHWALD, H., FRIAS-MARTINEZ, E., (2012). Characterizing Urban Landscapes Using Geolocated Tweets. In International Conference on Social Computing (SocialCom). IEEE, Amsterdam: 239-248

GHERMANDİ, A., SİNCLAİR, M. (2019). Passive Crowdsourcing Of Social Media In Environmental Research: A Systematic Map. Global Environmental Change, 55: 36-47

GINZARLYA, M., RODERS, A., TELLER, J., (2019). Mapping Historic Urban Landscape Values Through Social Media. Journal Of Cultural Heritage, 36 (2019): 1-11

GIRARDIN, F., VACCARI, A., GERBER, A., BIDERMAN, A., RATTI, C., (2009). Quantifying Urban Attractiveness From The Distribution And Density Of Digital Footprints. International Journal of Spatial Data Infrastructures Research, 4: 175-200

GÜLMEZ, G., (2006). Safranbolu Şehri. İçinde G. Pulhan (Ed.), Dünya Mirasında Türkiye, Ankara, Türkiye: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, ss.377-440

GÜNAY, R., (1989). Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu. Ankara, Türkiye: Kültür Bakanlığı Yayınları, ss.26-59

HALBWACHS, M., (2016). Hafızanın Toplumsal Çerçevesi (B. Uçar, Çev.). İstanbul, Türkiye: Heretik Yayıncılık, ss:51-62

HEBBERT, M., (2005). The Street as Locus of Collective Memory, Environment and Planning D: Society and Space, 23 (4): 581-596

HÖPKEN, W., MÜLLER, M., FUCHS, M., LEXHAGEN, M., (2020). Flickr Data For Analysing Tourists' Spatial Behaviour And Movement Patterns. Journal Of Hospitality And Tourism Technology:1-14

ICCROM., (2015). Promoting People-Centred Approaches to Conservation: Living Heritage. (<http://www.iccrom.org/priority-areas/living-heritage/>; (E.T:16.04.2019)

INNIS, H., (2006). İmparatorluklar ve İletişim Araçları (N. Törenli, Çev.). Ankara, Türkiye: Ütopya Yayınevi, ss.41-95

KLEYMEYER, C.D., (1994). Cultural Expression and Grassroots Development: Cases from Latin America and the Caribbean. London, The United Kingdom: Lynne Rienner Publishers, ss.1-14

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

MCLUHAN, M., (2005). Yaradanimız Medya (Ü. Oskay, Çev.). İstanbul, Türkiye: Nora Yayınevi, ss.11-40

NORA, P., (2006). Hafıza Mekânları (M. E. Özcan, Çev). Ankara, Türkiye: Doşt Kitabevi, ss.19

NOV, O., NAAMAN, M., YE, C., (2008). What Drives Content Tagging: The Case Of Photos On Flickr, New York; USA. The 26th Annual SIGCHI Conference On Human Factors In Computing Systems, ACM: 1097–1100

ONGUN, B.A., (1936). Safranbolu İmar Planı Raporu. Belediyeler Dergisi, 1(11): 60-73

OKYAY, İ., (1990). Safranbolu Koruma İmar Planı Yönetmelik Rapor

PETTERSSON, R., ZILLINGER, M., (2011). Time And Space In Event Behaviour: Tracking Visitors By GPS. Tourism Geographies, 13(1): 1–20

PICKERING, C., WALDEN-SCHREINER, C., BARROS, A., ROSSI, S.D., (2020). Using Social Media Images And Text To Examine How Tourists View And Value The Highest Mountain In Australia. Journal Of Outdoor Recreation And Tourism, 29 :1-12

SEN, A., (2007). Identity and Violence: The Illusion of Destiny. New York, USA: W. W.Norton & Company, ss.1-25

TENKANEN, H., Dİ MİNİN, E., HEİKİNHEIMO, V., HAUSMANN, A., HERBST, M., KAJALA, L., TOIVONEN, T., (2017). Instagram, Flickr, Or Twitter: Assessing The Usability Of Social Media Data For Visitor Monitoring In Protected Areas. *Scientific Reports*, 7(1), 1-11

TOIVONEN, T., HEİKİNHEIMO, V., FINK, C., HAUSMANN, A., HIIPPALA, T., JÄRV, O., ... Dİ MİNİN, E., (2019). Social Media Data For Conservation Science: A Methodological Overview. *Biological Conservation*, 233: 298-315

TWEED, C., SUTHERLAND, M. (2007). Built Cultural Heritage And Sustainable Urban Development Landscape Urban Plan, 83(1): 62–69

UNESCO TÜRKİYE MİLLİ KOMİSYONU., (2009). Somut Kültürel Miras İhtisas Komitesi, Türkiye'nin Dünya Miras Alanları / Koruma ve Yönetimde Güncel Durum. Ankara, Türkiye: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, ss:216-240

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

**ZANTEN, B.T., BERKEL, D.B.V., MEEN-
TEMEYER, R. K., SMİTH, J.W., TİES-
KENS, K.F., VERBURG, P. H., (2016).**

Continental-Scale Quantification Of
Landscape Values Using Social Media
Data, Proc. National Academy Scientist,
113(46): 12974–12979

ge Center, Paris. (<https://whc.unesco.org/en/hul/>) (E.T:16.04.2019)

<http://whc.unesco.org/en/news/873/>
(E.T:20.04.2020)

[http://worldheritageturkey.com/site/me-
dia/PeyzajTavsiyeKarari\(1\).pdf](http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari(1).pdf)
(E.T:20.04.2020)

İNTERNET KAYNAKLARI

[whc.unesco.org/uploads/activities/docu-
ments/activity-48-1.pdf](http://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-48-1.pdf) (E.T:20.01.2020)

whc.unesco.org/en/list/614 (E.T: 16.04.2019)

www.flickr.com/search/?text=safranbolu
(E.T: 27.01.2020)

[https://gulevisafranbolu.wordpress.com/20
14/08/](https://gulevisafranbolu.wordpress.com/2014/08/) (E.T:27.01.2020)

UNESCO (2011). Recommendation on The
Historic Urban Landscape. World Herita-

[http://worldheritageturkey.com/site/me-
dia/PeyzajTavsiyeKarari\(1\).pdf](http://worldheritageturkey.com/site/media/PeyzajTavsiyeKarari(1).pdf)
(E.T:20.04.2020)

<https://whc.unesco.org/en/hul/>
(E.T:20.04.2020)

**YAZAR NOTU: Bu çalışma, 4. Uluslararası
Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Kong-
resi,23-24 Nisan 2019, Zeytinburnu Hil-
ton Hotel İstanbul'da sözel bildiri olarak
sunulmuştur.**

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

EXTENDED ABSTRACT

Rapidly increasing the world's population causes social and spatial fragmentation in settlements that are in the process of uncontrolled urbanization. Overly dense and standardized structures, inadequate public and green areas, infrastructure and economic difficulties, social decomposition are increasing, which poses a risk to the livability, quality of life and sustainability of cities. Urban authenticity and environmental quality are damaged in the historical environments that are falling day by day and trapped in the rapidly growing city, and the structural and visual authenticity and integrity of the historical environment are in danger of being lost. (Dinçer, 2013: 31-32). The reason for making recommendation decisions within the framework of the "Historical Urban Landscape Concept" adopted by UNESCO in 2011 is because the increase in the rate of urbanization, the weakening of dialogue with the historical sites in the city, and the inability to establish a relationship is the fact that these areas become objects of tourism and cannot be protected despite the measures taken. Historical urban landscape is a form of approach and understanding that proposes the implementation of a holistic and socially inclusive approach that enables community participation in urban heritage areas. In the age of knowledge and communication, technological developments have enabled information to become socialized, gain meaning and context. In today's media age, which is a reflection of technological developments, there are many innovative tools used for individuals to experience the identity of historical urban tissues, tangible and intangible heritage values. UNESCO emphasizes the necessity and importance of these tools in order to increase public participation in the context of communication, research and information. The widespread use of location-sensitive social networks in today's cities bridges the gap between the virtual and reality by establishing a relationship between the social network and the physical environment. At the same time, social media provides data so that analytical research can be carried out. By associating social media users' interactions with cultural heritage with their collective memory and identities, it allows us to evaluate cultural heritage areas from a different perspective by addressing them on the participatory platform. However, its use of this data to support the protection, planning and management of inheritance values is very limited. **Aim:** In this study, social media tools that provide spatial data with tagging and interpretations by its users provide new methods for understanding the reasons, perceptions and perspectives of their users, and the historical urban landscape the identifiability of the perception of their values by interacting with the user and visitor is questioned. One of the social media platforms, the Flickr app, which provides geographic loca-

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

tion and history knowledge, offers different tagging opportunities and uploads photos, allows individuals to visualize historical urban landscape perceptions and interact with heritage values has been developed to interpret. With this work, it is aimed to analyze the location and frame of the photos uploaded to the Flickr app to reveal the importance of historical urban landscape areas. Within the scope of the study, research is carried out on safranbolu sample, which was listed as a World Heritage Site by UNESCO in 1994. **Method:** To access photo location and information using the location-based social networking platform Flickr application, the Flick API (Application Programming Interface) application accessed safranbolu-related photo data from 2004 to 2020. A total of 19,203 photographs were shared between these dates. The geographical locations of the shared photographs, the data related to the tagging were collected, and these data were processed on the zoning plan for protection purposes received from the Regional Board of Protection of the Cultural Heritage of Karabük. **Findings:** As a result of the research conducted on Flickr, it is seen that there are local and especially foreign tourists who come to visit users. From 2004 to 2008, the number of photo uploads increased to the highest level by 2012. When the TUIK statistical data is analyzed, it is thought that the increase in the number of visitors coming to Safranbolu and the increase of Flickr users may be. The number of photos showing a dramatic decrease since 2012 may be due to popular photo-sharing apps such as Instagram. It is seen that the intensity of the photographs is high in the Old Bazaar, where the civil and monumental architectural heritages are intensely located, where the life style and the craft and manufacturing activities, which have an important place in the economy of the city, are concentrated. The intensity of landscape photographs taken from Hıdırlık Hill and Castle, which are the points of view of the city, draw attention. It is seen that Foreign tourists usually take photos from the Old bazaar region, these photographs are traditional flavors, handicrafts, blacksmithing and copper making products, which are from street texture, monumental structures and intangible heritage values. There are tags on many different topics from urban scale to small scales. It is possible to understand how users perceive and interpret the space by looking at these tags. The size of the articles varies according to the majority of the tags. Users are aware that the city has been preserved from the Ottoman period to the present and used Turkish and English labels such as “old Street, arasta, bazaar, Safranbolu houses, Turkish bath, houses, window, outdoor, mosque...” to express the heritage values of the historical texture. **Results:** In this study, historical urban landscaping areas of Safranbolu, which is the World Heritage Site, were evaluated in accordance with the data obtained from flickr, one of the social media platforms. This method, which is applied for the analysis of data provided from Flick application,

MTD

www.mtddergisi.com

ULUSLARARASI HAKEMLİ TASARIM VE MİMARLIK DERGİSİ

Ocak / Şubat / Mart / Nisan Yıl: 2020 Sayı: 19 Kış İlkbahar Dönemi

INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL OF ARCHITECTURE AND DESIGN

January / February / March / April Year: 2020 Issue: 19 Winter Spring Semester

ID:474 K:610

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(Marka Patent No / Trademark)

(2015/04018 – 2015/GE/17595)

improves and guides us with our understanding of human-oriented heritage values of cultural heritage values. As a result of the spatial distribution of photographs taken in the area and the analysis of the tagging, which is the expression form of photographs, it is seen that it has completed each other to provide information about the historical urban landscape areas encountered in everyday life. According to the results obtained; The location where the photo is located is the areas where visitors are frequented by the most. Tag sequentives are seen to refer to cultural heritage values from urban scale to smallest scale. Tagging shows how people perceive context. These results have a significant impact on protection at the point of “What, Why and How should we protect” because they come into contact with the limits of the criteria used in identifying heritage sites. Photographs of personal, everyday and private landscapes shed light on historical urban landscape areas, expressing the character of the region in an alternative way. The study found only social media users and it is important to emphasize that Flickr users do not represent the entire civil society and that this data does not match the general perception of the entire public space. Providing a comprehensive approach with results obtained from social media and other different methods is of great importance for the protection of historical urban landscapes.